

ÜRÜN MASALARI SOĞAN BÜLTENİ

ARALIK 2019

DÜNYADA SOĞAN

Bütün dünyada zengin ve yoksul ayrımı olmaksızın her evin mutfağının vazgeçilmezi olan kuru soğan, içerdiği B, C vitaminleri, kükürt ve lif ile sağlık açısından oldukça önemli bir besin kaynağıdır. Gıda olarak tüketilmesinin dışında birçok hastalığın tedavi edilmesinde üretilen ilaçların etken maddesi olarak da kullanılmaktadır.

Çin ve Hindistan'ın lider konumda bulunduğu dünya kuru soğan üretimi sıralamasında Türkiye **7 nci** sırada yer almaktadır. 2016 yılında Çin'de 23,8 milyon ton, Hindistan'da ise 19,4 milyon tonluk kuru soğan üretimi gerçekleşmiştir.

Kuru Soğan Üretimi

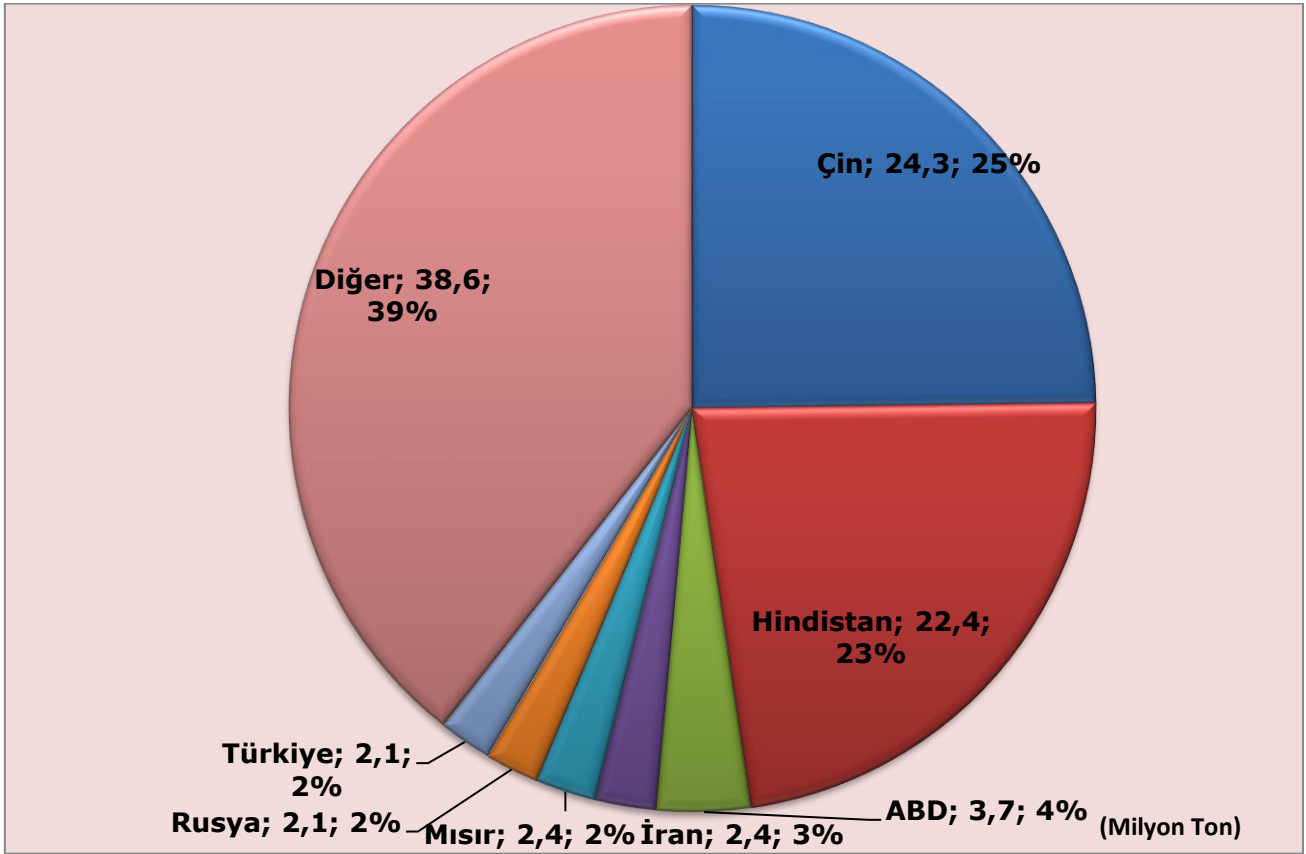
Dünya'da 2017 yılında soğan üretimi 142 ülkede 5,2 milyon ha alanda yaklaşık 98 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Üretim genel olarak artış eğiliminde olup, bir önceki yıla göre alanda %2,3, üretimde ise %3,1 artış olmuştur.

	Alan (bin ha)	Üretim (bin ton)	Verim (ton/ha)
2013	4.693	84.663	18
2014	4.813	89.246	18,5
2015	4.835	91.477	18,9
2016	5.086	94.941	18,7
2017	5.202	97.863	18,8
Değişim (%) 2016-2017	2,3	3,1	0,5

Kaynak: FAO

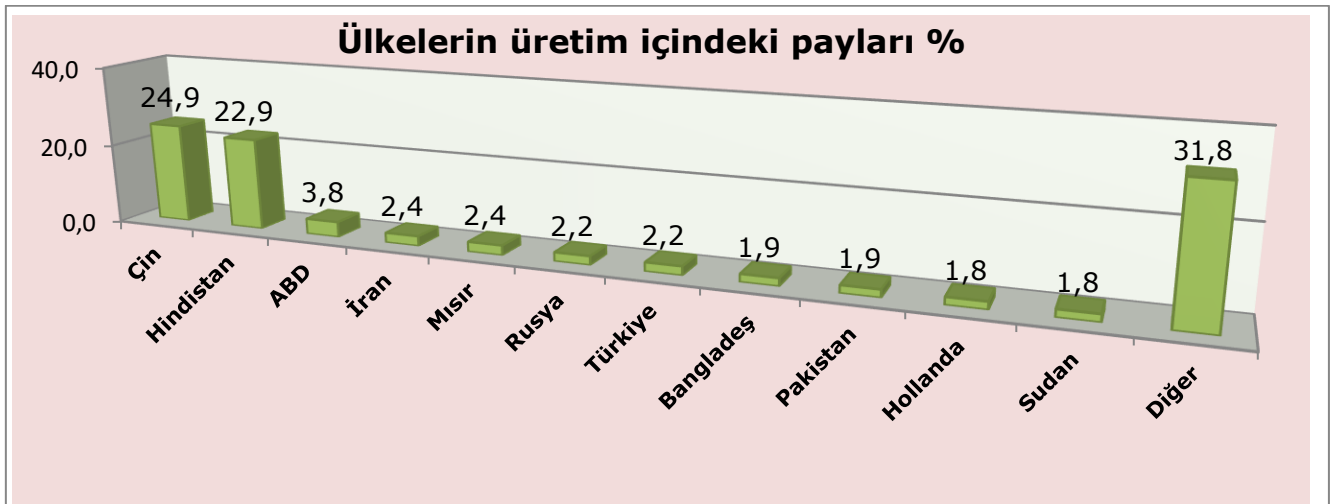
2017 Yılı Dünya Soğan Üretiminin Ülkelere göre üretim ve % olarak dağılımı

Kaynak: FAO

Dünya üretiminin yarısından fazlasını dört ülke gerçekleştirmektedir. Bunlar sırası ile **Çin %25, Hindistan %23, ABD % 3,8, İran %2,4'ünü** üretmiştir. Dünya soğan üretiminde **Ülkemiz %2,2'lik pay ile 7 nci** sırada yer almıştır.

Dünya kuru soğan **ekim alanlarının %57' si, Hindistan, Çin ve Nijerya'da** bulunmaktadır. Nijerya her ne kadar alan olarak 3 üncü sırada yer alsada verim düşüklüğü nedeni ile üretim de ancak 21 inci sırada yer almaktadır. Dünya soğan **üretim alanında Ülkemiz %1,3'lük pay ile 10 uncu** sırada yer almıştır.

Kaynak: FAO

Dünya Kuru Soğan Ticareti

Dünya dış ticaretine konu kuru soğan **ticaret hacmi** 2017 yılında miktar olarak **15 milyon ton**, parasal değer olarak da **6 milyar \$** büyüklüğe sahiptir.

Dünya ticaretine konu kuru soğanın 2017 yılında ortalama **ton fiyatı 393 \$** olmuştur.

Dünya Kuru Soğan İthalat ve İhracat Verileri

	İthalat (milyon ton)	İthalat (milyar \$)	İhracat (milyon ton)	İhracat (milyar \$)
2013	6.75	3.27	7	3.27
2014	6.85	3.13	7.11	2.87
2015	7.02	3.3	6.89	3.07
2016	7.6	3.18	7.64	3.02
2017	7.37	3.02	7.73	3.04
Değişim 2016-2017 (%)	-3,0	-5,2	1,1	0,6

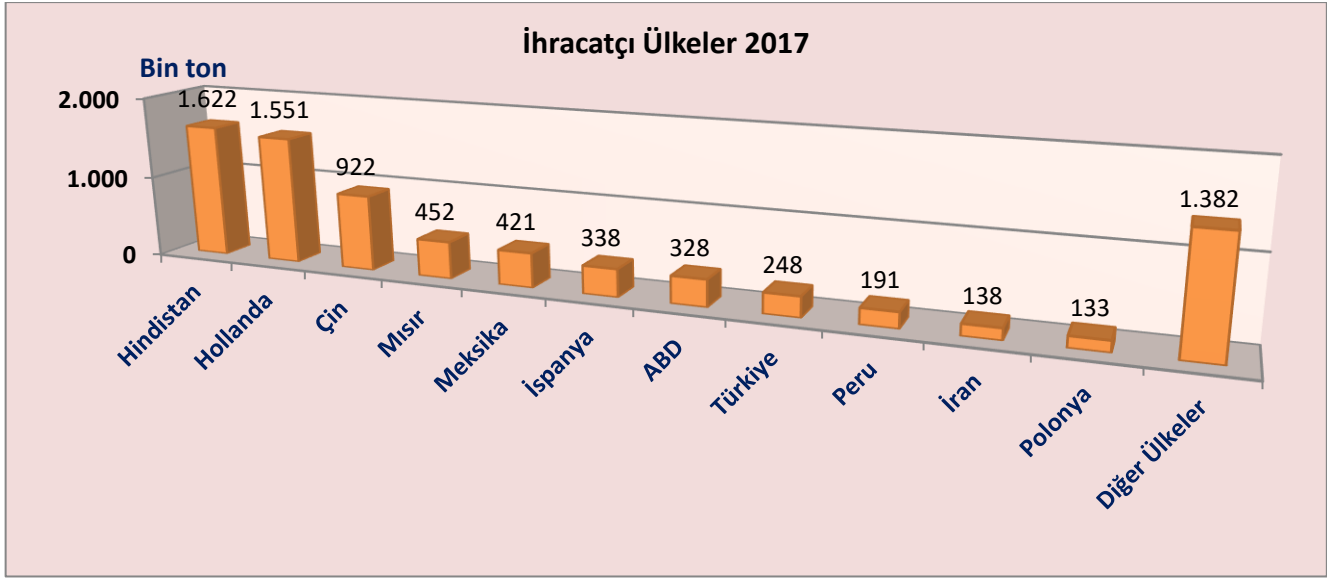
Kaynak:FAO

2017 yılında Dünya kuru soğan **ihracat miktarı** 2017 yılında **7,7 milyon ton** ile **3 milyar \$** olmuştur. Kuru soğan **ithalat miktarı** 2017 yılında **7,4 milyon ton** ile **3 milyar \$** olmuştur.

Dünya kuru soğan ticaretinde Hindistan, Çin, Hollanda ve Mısır başlıca ülkelerdir.

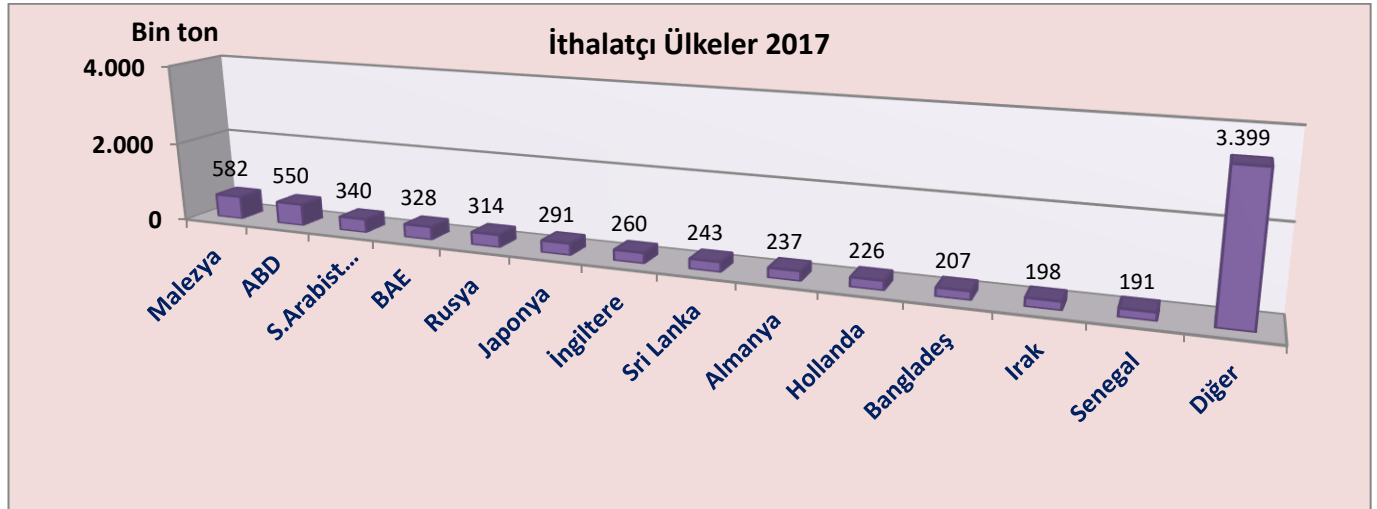
FAO'nun 2017 yılı verileri ile dünyada kuru soğan ihracatında Hindistan 1,62 milyon tonluk ihracat ile ilk sırada yer almaktadır. Hollanda, 1,55 milyon tonla ikinci sırayı alırken, Çin 0,92 milyon tonluk ihracat ile 3 üncü arkasından da Mısır 4 üncü sırada gelmektedir. Kuru soğan **ihracatının %59'u** bu **dört ülke tarafından yapılmıştır**. Türkiye 248 bin tonla 8. sırada yer almaktadır.

En önemli ihracatçı olan Hindistan'ın 2019 yılında yaşadıkları Muson afetleri ve yıl içerisinde yaşadıkları olumsuz hava koşulları nedeni ile ülkede artan soğan fiyatlarını düşürebilmek için **önce ihracatı** durdurmuş ardından da **ithalat** yapmaya başlamıştır.

Kaynak: FAO

Malezya 582 bin ton ile dünya kuru soğan ithalatında ilk sırada yer almaktadır. ABD 550 bin ton ithalat ile 2 inci sırayı alırken, S. Arabistan 340 bin tonluk ithalatı ile 3 üncü sırada yer almıştır.

Kaynak: FAO

Kuru Soğan Fiyatları

ÜLKELER	2019 Kasım Toptan Fiyatı (\$/ton)	ÜLKELER	2019 Kasım Toptan Fiyatı (\$/ton)
ABD	1.180	KAZAKİSTAN	370
FRANSA	950	ÇİN	280
HİNDİSTAN	640	İRAN	60
MISIR	170	POLONYA	610
TÜRKİYE	120	RUSYA	860

Kaynak: tridge.com

Ortalama kuru soğan dünya fiyatları 2019 Aralık ayı 680 \$/ton olarak gerçekleşmektedir.

TÜRKİYE'DE SOĞAN

Ülkemiz Üretimi

Hemen her bölgemizde kuru soğan tarımı yapılmakla birlikte, İç Anadolu'nun Orta kuzey bölümü, Orta Karadeniz ve erkenci olarak da Akdeniz Bölgelerinde üretimlerin yoğunlaştığı görülmektedir. En yoğun üretimin yapıldığı illerimiz; **Ankara, Amasya, Çorum, Adana, Tokat, Bursa, Hatay ve Eskişehir'dir**. Türkiye dünyada soğan üretimi ve ekim alanı bakımından önemli bir yere sahiptir. FAO 2017 yılı verileri ile Türkiye, dünya kuru soğan ekim alanında 10. sırada yer alırken, üretimde 7. sırada yer almaktadır. Dünya kuru soğan verimi 1.881 kg/da iken Ülkemizde 3.360 kg/da olup, dünya ortalamasından yüksektir.

2018 yılında Türkiye'de kuru soğan ekim alanı 2002 yılına göre **% 41** oranında azalarak **527 bin da** alanda gerçekleşmiştir. Kuru soğan ekim alanı en geniş olan il, **97 bin dekar (%18,4) ile Ankara'dır**. Ankara'yı, **Amasya, Çorum, Adana ve Tokat** izlemektedir.

Türkiye'de 2018 yılında **52.713 hektar** alanda **1,93 milyon ton** kuru soğan üretimi gerçekleşmiştir. Yeterlilik derecesi % 108,2 ve kişi başına tüketim 22,4 kg'dır. (TÜİK, 2017/2018)

Ülkemizin aylık kuru soğan ihtiyacı ortalama 165 bin ton (Tüketim+Tohum+Kayıp) baz alındığında yıllık toplam ihtiyacımız **1.980.000 tondur**. 2019 yılı TÜİK 2. tahmininde **2,2 milyon ton üretim tahmin** edilmektedir.

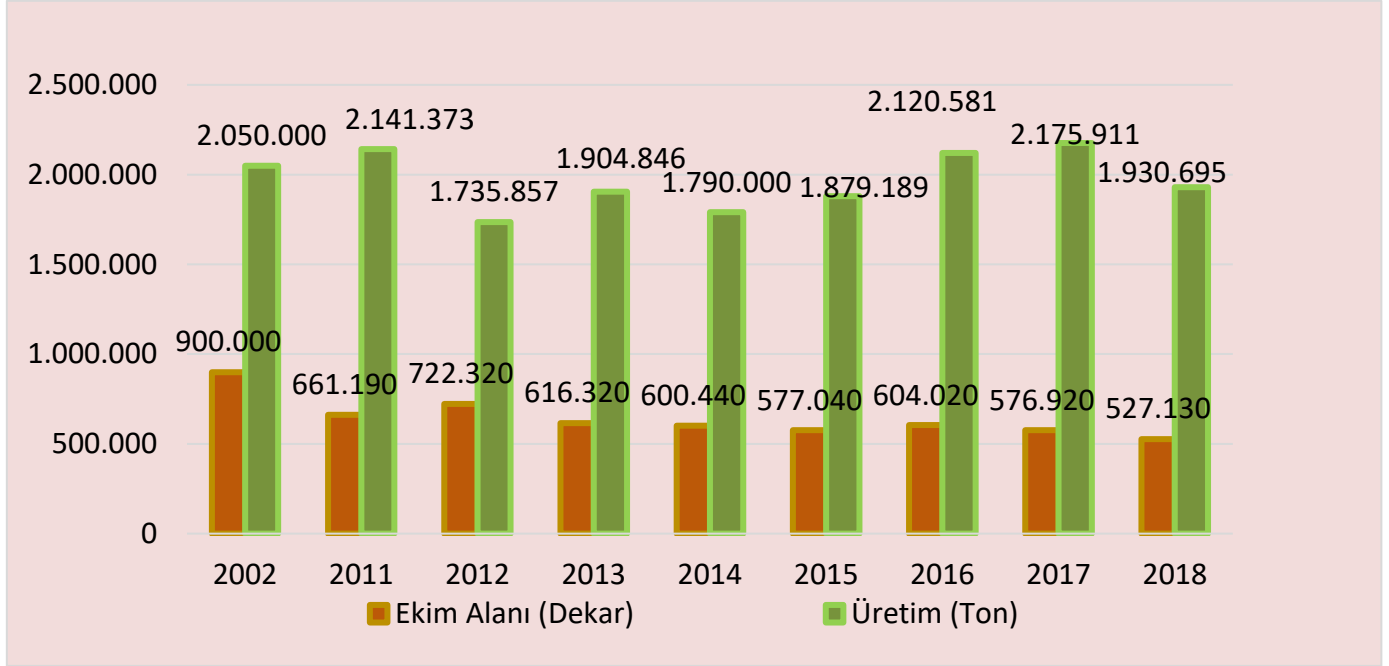
Ülkemizde yıllara göre kuru soğan üretim miktarları

Yıllar	Ekim Alanı (ha)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)
2002	90.000	2.050.000	2.278
2005	77.280	2.070.000	2.679
2011	66.119	2.141.373	3.239
2012	72.232	1.735.857	2.403
2013	61.632	1.904.846	3.091
2014	60.044	1.790.000	2.981
2015	57.704	1.879.189	3.257
2016	60.402	2.120.581	3.511
2017	57.692	2.175.911	3.772
2018	52.713	1.930.695	3.663

2002-2018 yılları arasında alanda **%41**, üretimde **%6** azalış olmasına karşın verimde **%61** artış gerçekleşmiştir.

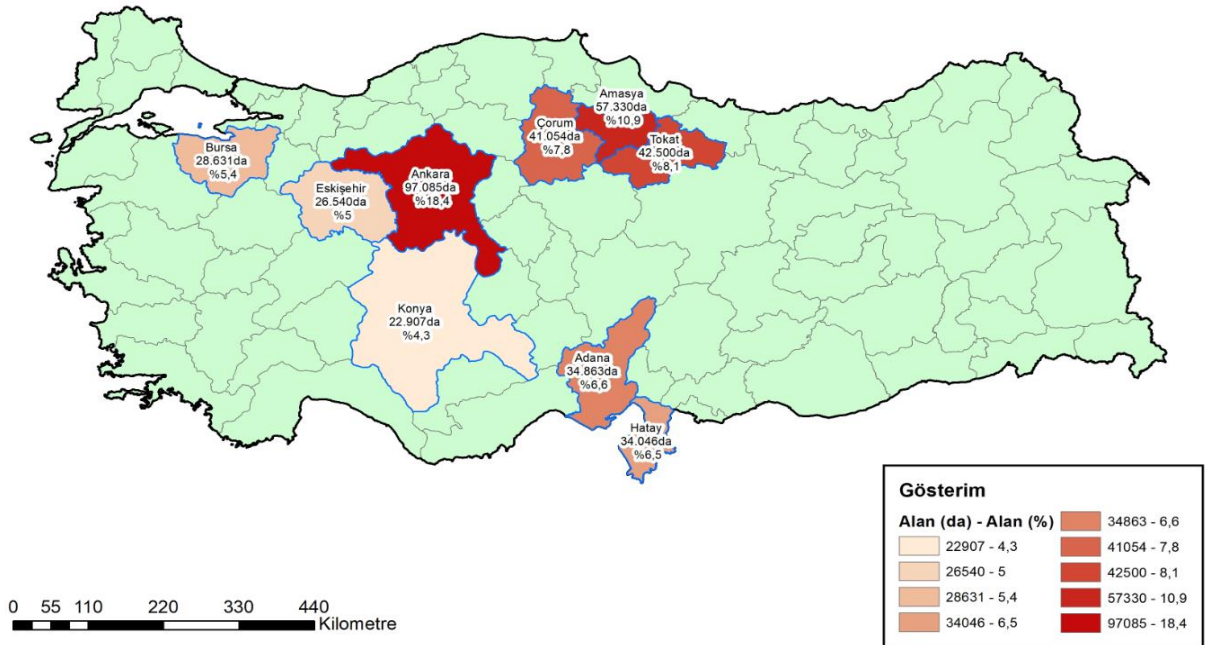
Kaynak: TÜİK

Kuru soğan alan, üretim ve verim

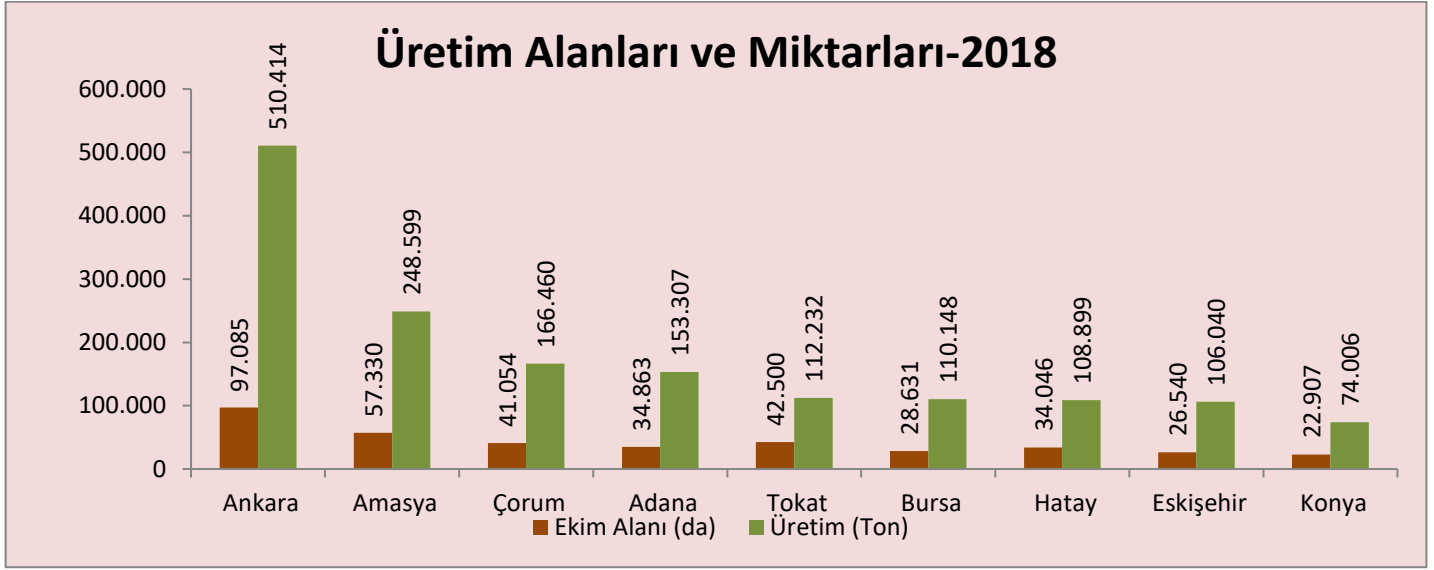

Kaynak: TÜİK

TÜİK 2018 Soğan Alanı Dağılımı

Dokuz ilimiz kuru soğan üretiminin **% 82'sini**, ekim yapılan alanların da **%73'ünü** oluşturmaktadır. Bu illerin alan ve üretim miktarları aşağıdaki grafik de gösterilmektedir.

Kaynak: TÜİK

Ankara, Amasya, Çorum ve Adana kuru soğan üretiminde önemli dört ilimizdir. Bu dört il **üretim** yaklaşık **% 56** 'sını ekim **alanlarının da % 44**'ünü oluşturmaktadır.

Kuru soğan tohumluk üretimi

Sertifikalı tohum kullanımının öneminin anlaşılması, desteklemeler ve görülen hastalıkların da etkisi ile sertifikalı tohum kullanımı artmaktadır. Soğan üretiminde elle ekim yapılması halinde dekara 1-1,5 kg tohum, mekanik mibzer kullanımında 600-800 gr/da, pnömatik mibzerle ise 350-500 gr/da tohum kullanılır. **Tohumluk ihtiyacımız** Pnömatik mibzerle ekim olması halinde **265 ton**, mekanik mibzerle ekim olması halinde **370 ton**, Elle yapılan ekim olması halinde ortalama **650 ton civarındadır**. Ülkemizde mekanik mibzerle yapılan ekimin yarısı sertifikalı üretilmekle birlikte yenileme sürecinin 2 yıl olduğu dikkate alındığında kendimize yeten bir ülke olarak değerlendirilmektedir.

Kuru Soğan Tohumluk Üretimi Miktarı

YIL	Miktar (Ton)
2012	47
2013	107
2014	30
2015	137
2016	182
2017	214
2018	195

Kaynak: BÜGEM

2012 yılından günümüze kadar kuru soğan tohumluk üretimimiz **3 kat** artmıştır.

Ülkemiz Ticareti

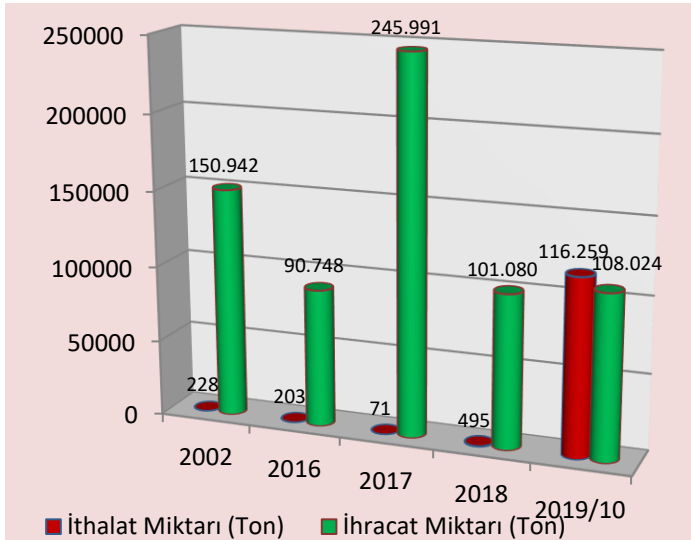
Üretim miktarımız dikkate alındığında, kuru soğanda kendimize yeten ve ihracatçı konumunda yer almaktayız. Genel olarak ithalatımız önemsenmeyecek miktarlarda olmasına karşın, 2018 yılı bu konuda ekstrem bir yıl olmuştur. İhracatta ise ülkemiz ortalama 100 bin tonlar civarında bir potansiyel göstermektedir. **Kuru Soğan ithalatı gümrük vergi oranı %49,5 tir.**

Dış Ticaret Verileri

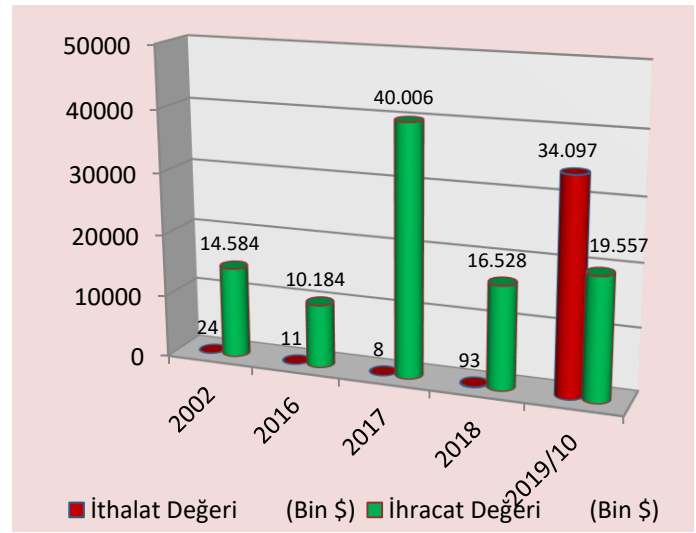
Yıllar	İhracat Miktarı (Ton)	İhracat Değeri (Bin \$)	İthalat Miktarı (Ton)	İthalat Değeri (Bin \$)
2002	150.942	14.584	228	24
2005	60.359	6.230	93	16
2015	69.496	13.455	196	69
2016	90.748	10.184	203	11
2017	245.991	40.006	71	8
2018	101.080	16.528	495	93
2019/10	108.024	19.557	116.259	34.097
2017-2018 % Değişim	-59	-59	596	1.063
2002-2018 % Değişim	-33	13	117	288

Kaynak: TÜİK

İthalat-İhracat Miktarı

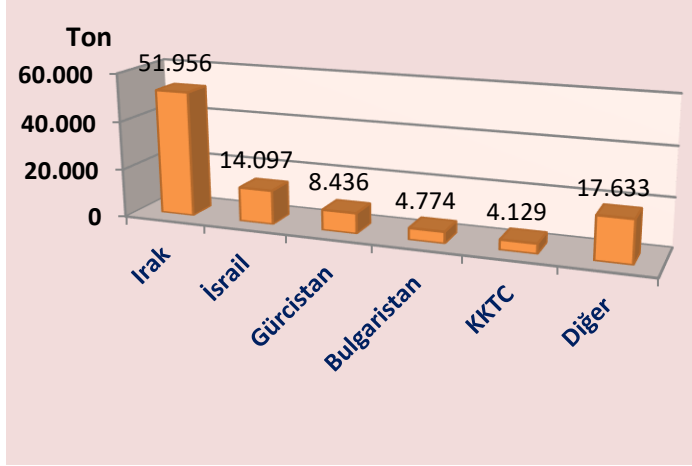
İthalat-İhracat Değeri Bin \$

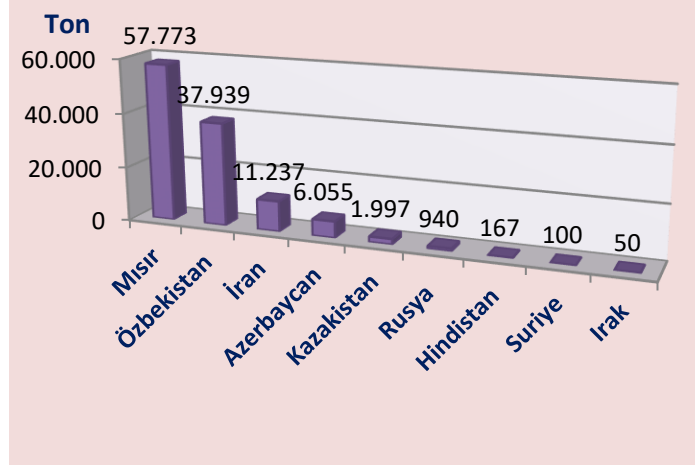
Kuru Soğan İhracatı ve İthalatı Yaptığımız Ülkeler

2018 yılı kuru soğan ihracatımızın %51'i Irak'a, 2019 yılı Ekim ayı itibari ile ithalatımızın %50'si Mısır,%33'ü Özbekistan'dan yapılmıştır.

İhracat Yaptığımız Ülkeler 2018

İthalat Yaptığımız Ülkeler 2019 Ekim

DEĞERLENDİRME

Türkiye’de soğan, patates için de yapılan değerlendirme de hemen hemen aynı sorun ve çözüm önerilerine sahip bir üründür. Soğan, üretici ve tüketici fiyatı en fazla dalgalanma gösteren ürünlerin başında gelmektedir.

Ülkemizde bir önceki yılın ürün fiyatına bağlı olarak takip eden yılda arz değişkenlik göstermekte olup Örümcek Ağı (Cobweb) teoremi olarak bilinen bu durumun en çok görüldüğü ürünlerin başında soğan gelmektedir. Bu duruma bağlı olarak üretim ve fiyatlarda dalgalanmalar meydana gelmektedir.

Üreticinin üretim kararını bir önceki yıl fiyatları belirlemektedir. Yani **Soğanda üretimi; bir önceki yıl fiyatları belirlemektedir.**

Sözleşmeli üretimin yaygınlaştırılması, modern depoların tesisi ve mevcut depoların iyileştirilmesi önem arz etmektedir. Ayrıca, fiyat dalgalanmalarının önüne geçilebilmesi ve piyasaya regülasyonunda kullanılması amacı ile arzın fazla olduğu veya olağanüstü durumlar için TMO yada belirlenecek bir başka kuruluş tarafından 1 aylık ülke ihtiyacını karşılayabilecek miktarın depolanması önemli görülmektedir.

İhracat desteği yapılması kararının alınacağı yıllarda zamanlamasının doğru yapılması üretici, tüketici ve sektör açısından oldukça önemlidir.

Yine soğan ihracatımızın taze olarak yapılması yerine katma değeri yüksek olan dondurulmuş ve işlenmiş ürün olarak teşvik edilmesi ve yönlendirilmesi ülkemiz ekonomisi açısından önem arz etmektedir.

İçinde bulunduğumuz yıl, 2018 yılında soğanda yaşanan fiyat artışına bağlı olarak üreticilerimizin soğana yönelimi ve ikliminde elverişli olması nedeni ile oldukça verimli bir yıl olmuştur. Soğanın 2019 yılı TÜİK 2. tahmininde 2,2 milyon ton üretim tahmin edilmektedir. Ülke ihtiyacımız göz önüne alındığında turfanda soğanın üretimi olan 2020 yılı Mayıs ayına kadar yeterli olacağı değerlendirilmektedir.

HAZIRLAYAN

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
Tarım Havzaları Daire Başkanlığı

 0 312 258 84 03

 urunmasalari@tarimorman.gov.tr